İşe iadede arabuluculuk dava şartı

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Anayasa Mahkemesi Birinci Bölüm	06.05.2026	İhlal

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2021/14806	2021/14806	Anayasa 13, Anayasa 36, 7036 s. İş Mah. K. 3, HMK 124, 6216 s. K. 50

ÖZET

İşe iade davaları, asıl işveren ile alt işverenin arabuluculuk görüşmelerine birlikte katılmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir. Anayasa Mahkemesi, iptal edilen kuralın işçiye ölçüsüz külfet yüklediğini belirterek mahkemeye erişim hakkının ihlaline ve yeniden yargılamaya karar vermiştir.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/ise-iade-arabuluculugunda-asil-isveren-sarti-aym-2021-14806/ →

Karar metni

Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Karar Tipi: BireyselBasvuru

Başvuru No: 2021/14806

Karar Tarihi: 2026-05-06

Karar Veren Birim: Birinci Bölüm

Sonuç: Esas (İhlal)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

(Başvuru Numarası: 2021/14806)

Karar Tarihi: 6/5/2026

BİRİNCİ BÖLÜM — KARAR

Başkan : (isim yayımlanmamıştır)

Üyeler : (isimler yayımlanmamıştır)

Raportör : (isim yayımlanmamıştır)

Başvurucular : (ekli listenin B sütununda gösterilen başvurucular — adlar bu derlemede yer almamaktadır)

Vekilleri : bkz. ekli listenin (C) sütunu

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru; işe iade talebiyle açılan davanın ara buluculuk görüşmelerine asıl işveren ile alt işverenin birlikte katılmadıkları gerekçesiyle dava şartı yokluğundan reddedilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

2. Başvurucular işçi olarak çalışmakta iken iş sözleşmeleri, işverenler tarafından feshedilmiştir. Başvurucular, feshin geçersizliğinin tespiti ve işe iade talebiyle iş mahkemelerinde veya asliye hukuk mahkemelerinde (iş mahkemesi sıfatıyla) (Mahkeme) dava açmıştır. Mahkemelerce bazı başvurucular yönünden davanın kabulüne, bazıları yönünden davanın usulden reddine karar verilmiştir. Davanın usulden reddine ilişkin kararlara karşı istinaf başvuruları reddedilmiştir. Davanın kabulüne ilişkin kararlara karşı yapılan başvurular, istinaf kanun yolunda kabul edilerek dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar verilmiştir. Başvuru konusu tüm yargılamalar kesinleşmiştir.

3. Davanın usulden reddine ilişkin kararların gerekçelerinde karar tarihlerinde yürürlükte olan 12/10/2017 tarihli ve 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 3. maddesinin (15) numaralı fıkrasına dayanılmıştır. Buna göre asıl işveren-alt işveren ilişkisinde işe iade talebiyle ara bulucuya başvuru dava şartının yerine getirilmesi için asıl işveren ile alt işverene karşı birlikte ara bulucuya başvurulmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir. Asıl işveren-alt işveren ilişkisinde muvazaa iddiasında bulunulması hâlinde mahkemece verilecek kararın her iki işverenin hak alanını ilgilendireceğinden bahisle her iki işverene karşı ara

Kaynak: Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası (kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr) — savun.av.tr tarafından Sayfa metin 1 olarak derl bulucuya başvurulması ve her iki işverene karşı dava açılması gerektiği de bir kararda
vurgulanmıştır. Netice itibarıyla kararlarda asıl işveren ile alt işverene karşı birlikte ara bulucuya başvurulmaksızın sadece alt işveren yönünden ara bulucuya başvurulması sonrasında işe iade davası açılması hâlinde dava şartının yerine getirilmemesi nedeniyle davanın usulden reddi gerektiği belirtilmiştir. Ara buluculuk sürecinin iki farklı tarihte asıl işveren ve alt işveren ile ayrı ayrı yürütüldüğü bir uyuşmazlıkta da ara buluculuk sürecinin aynı anda asıl işveren ve alt işveren ile birlikte yürütülmediği gerekçesiyle ara buluculuk dava şartının yerine getirilmediği kabul edilmiştir.

4. Başvurucular, haklarındaki nihai kararları öğrendikten sonra süresinde bireysel başvuruda bulunmuştur. 2021/14806 numaralı dosyada Komisyonca adil yargılanma hakkı

kapsamında makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasının başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna, mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasının kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir. Diğer dosyalarda başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. 2022/35262 numaralı bireysel başvuru dosyasında talepte bulunan başvurucunun adli yardım talebinin kabulüne Komisyonca karar verilmiştir.

II. DEĞERLENDİRME

6. Ekli listenin (A) sütununda gösterilen dosyalar, konu yönünden hukuki irtibat bulunması nedeniyle 2021/14806 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmiş; diğer başvuru dosyaları kapatılmış ve inceleme 2021/14806 numaralı bireysel başvuru dosyası üzerinden yürütülmüştür.

7. Ekli listenin (E) sütununda adli yardım talebinde bulunduğu belirtilen ve ödeme gücünden yoksun olduğu anlaşılan başvuruculara adli yardım taleplerinin kabulüne karar verilmesi gerekir.

A. Mahkemeye Erişim Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

8. Başvurucular; alt işveren ile yapılan ara buluculuk görüşmelerinin anlaşamama ile sonuçlanmasına rağmen asıl işverenin ara buluculuk görüşmelerine katılmadığı gerekçesi ile davaların dava şartı yokluğu nedeniyle reddine karar verildiğini, kanun hükmünün işçi aleyhine ve hatalı yorumlandığını ifade etmiştir. Öte yandan başvurucular, işçiden asıl işveren-alt işveren ilişkisinden haberdar olmasının beklenemeyeceğini, asıl işveren-alt işveren ilişkisinin muvazaaya dayandığı hâller de dikkate alındığında işçinin işverenler arasındaki hukuki ilişkiyi tespit etmek zorunda bırakılmasının işçiye ağır külfet yüklediğini, emsal kararlara aykırı şekilde karar verildiğini belirterek mahkemeye erişim hakkı ve adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

9. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde, başvuruculara temel hak ve hürriyetlerinin ihlal edilip edilmediği konusunda yapılacak incelemede Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri, Anayasa Mahkemesi içtihadı ve somut olayın kendine özgü koşullarının da dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir. Bakanlık görüşüne cevap veren başvurucular, başvuru formundaki ihlal iddialarını yinelemiştir.

10. Başvuru, adil yargılanma hakkının güvencelerinden biri olan mahkemeye erişim hakkı kapsamında incelenmiştir.

11. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

Kaynak: Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası (kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr) — savun.av.tr tarafından Sayfa metin 2 olarak derl 12. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında

herkesin yargı mercileri önünde davacı
veya davalı olarak iddiada bulunma ve savunma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla mahkemeye erişim hakkı, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğünün bir unsurudur. Diğer yandan Anayasa'nın 36. maddesine "adil yargılanma" ibaresinin eklenmesine ilişkin gerekçede, taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelerce de güvence altına alınan adil yargılanma hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni (Sözleşme) yorumlayan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Sözleşme'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının mahkemeye erişim hakkını içerdiğini belirtmektedir (B. No: 2014/13156, 20/4/2017, § 34).

13. Mahkemeye erişim hakkı, bir uyuşmazlığı mahkeme önüne taşıyabilmek ve uyuşmazlığın etkili bir şekilde karara bağlanmasını isteyebilmek anlamına gelmektedir (B. No: 2012/791, 7/11/2013, § 52).

14. 7036 sayılı Kanun'un 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasında işe iade talebiyle açılan davalarda ara bulucuya başvurulması dava şartı olarak düzenlenmiştir. Anılan madde kapsamında dava açılmadan önce ara bulucuya başvurulması, açılacak davada mahkemenin uyuşmazlığın esası hakkında inceleme yapabilmesi için zorunludur. Bu zorunluluğun yerine getirilmemesi hâlinde davanın, dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar verilecektir. Dava şartlarının varlığı, yargılamanın her aşamasında mahkemece resen gözetilecek hususlardandır (AYM, E.2017/178, K.2018/82, 11/7/2018, § 15).

15. Başvuruya konu yargılamalarda, işe iade davasının reddedilmesine ilişkin kararların gerekçelerinde, karar tarihlerinde yürürlükte olan 7036 sayılı Kanun'un 3. maddesinin (15) numaralı fıkrasına dayanılmıştır. 7036 sayılı Kanun'un 3. maddesinin (15) numaralı fıkrası şu şekildeydi:

"(15) Asıl işveren-alt işveren ilişkisinin varlığı hâlinde işe iade talebiyle arabulucuya başvurulduğunda, anlaşmanın gerçekleşebilmesi için işverenlerin arabuluculuk görüşmelerine birlikte katılmaları ve iradelerinin birbirine uygun olması aranır."

16. Anayasa Mahkemesi 3/6/2025 tarihli ve E.2024/157, K.2025/121 sayılı kararıyla 7036 sayılı Kanun'un 3. maddesinin (15) numaralı fıkrasını Anayasa'nın 13. ve 36. maddelerine aykırı bularak iptal etmiştir. Karar 17/10/2025 tarihli ve 33050 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

17. Anayasa Mahkemesinin 3/6/2025 tarihli ve E.2024/157, K.2025/121 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...

26. Kuralın gerekçesinde özetle, alt işverenin çalıştırdığı işçi tarafından işe iade talebiyle açılan davalarda, asıl işveren-alt işveren ilişkisinin geçersiz olduğunun veya muvazaaya dayandığının belirlenmesine bağlı olarak, davalının gerçek işveren olmadığının tespiti hâlinde taraf sıfatı sorununun ortaya çıktığı, davanın taraf sıfatı yokluğu sebebiyle reddi durumunda ise işçinin gerçek işverene karşı dava açması gerektiğinden işe iade davaları

için öngörülen bir aylık dava açma süresinin kaçırılmasının söz konusu olabileceği, bu sürenin geçmemiş olması hâlinde ise yeni bir dava açılmasının da usul ekonomisiyle bağdaşmayacağı, bu itibarla kuralla hem işçi hem de işveren tarafının haklarının ve çıkarlarının daha iyi bir şekilde korunmasının amaçlandığı ifade edilmiştir. Dolayısıyla kuralın işe iade davası öncesinde arabuluculuk görüşmelerinde asıl işveren ve alt işverenin tespit edilmesini sağlayarak işe iade davası sırasında ortaya çıkabilecek taraf sıfatı sorununun engellenmesine ve asıl işveren ile alt işverenin arabuluculuk sürecine katılmalarına katkı sağlayacağı gözetildiğinde kuralda öngörülen sınırlamanın anayasal anlamda meşru bir amaca yönelik olduğu anlaşılmaktadır.

Kaynak: Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası (kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr) — savun.av.tr tarafından Sayfa metin 3 olarak derl 27. Anayasa'nın 13. maddesinde güvence altına alınan ölçülülük ilkesi elverişlilik, gereklilik
ve orantılılık olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. Elverişlilik öngörülen sınırlamanın amaca ulaşmaya elverişli olmasını, gereklilik amaç bakımından sınırlamanın zorunlu olmasını, diğer bir ifadeyle aynı amaca daha hafif bir sınırlama ile ulaşılmasının mümkün olmamasını, orantılılık ise hakka getirilen sınırlama ile amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir.

28. Arabuluculuk sürecine katılan davalının gerçek işveren olmadığının anlaşılması durumunda bir aylık dava süresinin kaçırılması gibi işçi aleyhine ortaya çıkabilecek olumsuz ihtimalleri bertaraf etme ve menfaatleri etkilenen asıl işveren ile alt işverenin arabuluculuk sürecine katılmalarına sağlama amacı gözetildiğinde kuralın bu amacın gerçekleştirilmesi bakımından elverişli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

29. Kuralın ölçülülük ilkesine uygun olabilmesi için sınırlamayla öngörülen amaca ulaşılması bakımından elverişli olması yeterli olmayıp ayrıca sınırlamanın gereklilik ilkesine de uygun olması gerekir. Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihadı uyarınca Anayasa'nın 13. maddesi kapsamında bir hakka sınırlama getirilebilmesi için öngörülen sınırlama olmaksızın sınırlama amacına ulaşılamaması gerekir. Bir başka ifadeyle kuralla hedeflenen amaca ulaşmak için en hafif tedbirin öngörülmesi zorunlu olup aynı amaca daha hafif bir araçla ulaşılması mümkün ise daha ağır bir araç seçilmesi gereklilik ilkesi ile çelişir ve sınırlamayı ölçüsüz hâle getirir (AYM, E.2014/176, K.2015/53, 27/5/2015; E.2016/13, K.2016/127, 22/6/2016; E.2018/71, K.2018/118, 27/12/2018, §§ 26, 27; E.2021/117, K.2022/10, 26/1/2022, § 21).

30. Asıl işveren ile alt işverene karşı birlikte arabulucuya başvurulmasındaki amaç, işe iade davasında taraf sıfatına ilişkin sorun oluşmasını engellemek ve menfaati etkilenen asıl işveren ile alt işverenin arabuluculuk sürecine dâhil edilmesini sağlamaktır. Söz konusu amaca daha hafif bir sınırlamayla ulaşmak mümkünse bu sınırlamanın tercih edilmesi gerekir.

31. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 'Tarafta iradî değişiklik' başlıklı 124. maddesinin (1) numaralı fıkrasında bir davadaki taraf değişikliğinin

ancak karşı tarafın açık rızasıyla mümkün olduğu düzenlenmekle birlikte (3) numaralı fıkrasında maddi bir hatadan kaynaklanan veya dürüstlük kuralına aykırı olmayan taraf değişikliği talebinin karşı tarafın rızası aranmaksızın hâkim tarafından kabul edileceği, (4) numaralı fıkrasında ise dava dilekçesinde tarafın yanlış veya eksik gösterilmesinin kabul edilebilir bir yanılgıya dayanması hâlinde hâkimin karşı tarafın rızasını aramaksızın taraf değişikliği talebini kabul edebileceği düzenlenmiştir. Buna göre asıl işveren-alt işveren ilişkisinden habersiz olan veya bu ilişkinin geçersiz veya muvazaaya dayalı olduğunu bilmeyen işçi tarafından doğru tarafa yöneltilemeyen işe iade davasında taraf değişikliği yapılmasına imkân tanınarak işçinin işe iade davası açmak için öngörülen süreyi kaçırma tehlikesi bertaraf edilmiştir.

32. Dolayısıyla anılan Kanun'un 124. maddesinde yer alan düzenleme kapsamında tarafta iradi değişiklik yapılarak işe iade talebinin doğru tarafa yöneltilmesinin veya eksik gösterilen tarafın davaya dâhil edilmesinin mümkün olduğu dikkate alındığında kuralın taraf sıfatı sorunun engellenmesini sağlamak şeklindeki meşru amaç bakımından gerekli olduğu söylenemez. Buna karşılık işe iade davasına ilişkin arabuluculuk sürecinin asıl işveren ile alt işverene karşı yürütülmesi gerekliliğini öngören kuralın asıl işveren ile alt işverenin arabuluculuk sürecine katılmalarına sağlama amacı bakımından gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

33. Gerekli olduğu tespit edilen kuralın orantılı olup olmadığı da değerlendirilmelidir. Kural, işçinin asıl işveren ve alt işveren arasındaki ilişkinin var olması durumunda asıl işveren ve

Kaynak: Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası (kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr) — savun.av.tr tarafından Sayfa metin 4 olarak derl alt işverene karşı birlikte arabulucuya başvurulmasını zorunlu kılarken işçiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi ile asıl işveren ve alt işvereni araştırma yükümlülüğü getirmektedir. İşçinin asıl işveren ve alt işveren ilişkisinden haberdar olması mümkün olduğu gibi -asıl işveren ve alt işverenin aralarındaki hukuki ilişkiyi alenileştirmesinin zorunlu olmadığı dikkate alındığında- asıl işveren-alt işveren ilişkisinden haberdar olmaması da ihtimal dâhilindedir. Kuralda asıl işveren-alt işveren ilişkisinden habersiz olan ve bu nedenle gerçek işveren olarak tespit ettiği kişiye karşı arabulucuya başvuran ve sonrasında işe iade davası açan işçiye asıl işveren-alt işveren ilişkisinin bulunması durumunda davayı devam ettirme imkânı tanınmamıştır.

34. Bu itibarla işçinin tarafı olmadığı asıl işveren ve alt işveren arasındaki hukuki ilişkiyi tespit ederek arabuluculuk sürecini asıl işveren ve alt işverene karşı birlikte yürütmesini zorunlu kılan kural işe iade talebinde bulunan işçiye katlanamayacağı bir külfet yüklemektedir. Başka bir deyişle kuralda yargılamada taraf sıfatı sorununun oluşmasının önlenmesi ve asıl işveren ile alt işverenin arabuluculuk sürecine dâhil edilmesinin sağlanması amacındaki kamusal yarar ile işçinin mahkemeye erişim hakkından yararlanmasındaki bireysel yarar arasında makul bir denge kurulamamıştır. Bu itibarla kuralın orantılılık alt ilkesi yönünden ölçülülük ilkesini ihlal ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

35. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 13. ve 36. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

..."

18. Anayasa Mahkemesi, yukarıda belirtildiği üzere anılan iptal kararında işçinin tarafı olmadığı asıl işveren ve alt işveren arasındaki hukuki ilişkiyi tespit ederek ara buluculuk sürecini asıl işveren ve alt işverene karşı birlikte yürütmesini zorunlu kılan kuralın işe iade talebinde bulunan işçiye katlanamayacağı bir külfet yüklediğini vurgulamıştır. Kuralda yargılamada taraf sıfatı sorununun engellenmesi ve asıl işveren ile alt işverenin ara buluculuk sürecine dâhil edilmesini sağlama amacıyla mahkemeye erişim hakkına getirilen sınırlama arasında makul bir denge kurulamadığı değerlendirmesinde bulunmuştur. Sonuç olarak kuralın orantılılık alt ilkesi yönünden ölçülülük ilkesini ihlal ettiğini belirtmiştir.

19. Söz konusu uyuşmazlıklarda, 7036 sayılı Kanun'un 3. maddesinin (15) numaralı fıkrasında düzenlenen asıl işveren-alt işveren ilişkisinin varlığı hâlinde işe iade talebiyle ara bulucuya başvurulduğunda, anlaşmanın gerçekleşebilmesi için işverenlerin ara buluculuk görüşmelerine birlikte katılmalarının ve iradelerinin birbirine uygun olmasının aranacağı kuralı gereğince asıl işverene ve alt işverene karşı birlikte ara buluculuk yoluna başvurulmadığı gerekçesiyle işe iade davası reddedilmiştir. Anayasa Mahkemesi, ilgili Kanun hükmüne yönelik iptal kararında, söz konusu kuralın temel hak ve hürriyetlerin sınırlanmasını düzenleyen Anayasa'nın 13. ve hak arama hürriyetini düzenleyen Anayasa'nın 36. maddelerine aykırı olduğunu vurgulamıştır (bkz. § 17).

20. Anayasa Mahkemesinin iptal kararı gözönüne alınarak uyuşmazlık değerlendirildiğinde 7036 sayılı Kanun'un 3. maddesinin (15) numaralı fıkrasında düzenlenen kural uyarınca asıl işverenin ve alt işverenin ara buluculuk görüşmelerine birlikte katılmadıkları gerekçesiyle dava şartı yokluğu nedeniyle davanın reddine ilişkin kararın, başvuruculara katlanmak zorunda kaldığı külfetin hedeflenen meşru amaçlarla karşılaştırıldığında ölçüsüz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

21. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

22. Başvuruculara diğer temel hak ve özgürlüklerinin de ihlal edildiğini ileri sürdüğü görülmekte ise de mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine karar verildiğinden diğer

Kaynak: Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası (kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr) — savun.av.tr tarafından Sayfa metin 5 olarak derl ihlal iddiaları hakkında kabul edilebilirlik ve esas yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına
gerek olmadığına karar verilmesi gerekir.

B. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

23. 2022/69049 numaralı dosyada başvurucu, yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

24. Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan [GK] B. No: 2022/100837, 27/4/2023 sayılı kararında anılan şikâyetle ilgili olarak uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede Anayasa Mahkemesi 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun'un geçici 2. maddesinde 28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanun'un 40. maddesi ile yapılan değişikliğe göre 9/3/2023 tarihi (bu tarih dâhil) itibarıyla derdest olan, yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddialarıyla yapılan başvurulara ilişkin olarak Tazminat Komisyonuna başvuru yolu tüketilmeden yapılan başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun ikincil niteliği ile bağdaşmayacağı neticesine varmıştır. Somut başvuruda da anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

25. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

26. Başvurucular, ihlalin tespiti ve yeniden yargılama yapılması talebinde bulunmuştur. Başvurucuların bir kısmı aynı zamanda maddi ve/veya manevi tazminat talebinde de (bkz. ekli listenin (G) sütunu) bulunmuştur.

27. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. [GK] B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; [1. B.] B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; [GK] B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

28. Öte yandan hak ihlali kararından Anayasa Mahkemesinin davanın neticesiyle ilgili olarak bir tutum sergilediği sonucu çıkarılmamalıdır. Anayasa Mahkemesince verilen hak ihlali kararı uyuşmazlığın sonuçlarından bağımsız olup davanın kabulüne, reddine ya da beraate veya mahkûmiyete karar verilmesi gerektiği anlamına gelmemektedir. Kural olarak yargılamanın her aşamasında olduğu gibi ihlalin sonuçlarını gidermek üzere yeniden yapılacak yargılama sonunda da delillerin dava ile ilişkisini kurma ve bunları değerlendirip sonuç çıkarma yetkisi ilgili mahkemelere aittir.

29. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasının yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat talebinde bulunan başvurucuların tazminat taleplerinin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Adli yardım taleplerinin KABULÜNE,

B. Başvuruların BİRLEŞTİRİLMESİNE,

Kaynak: Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası (kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr) — savun.av.tr tarafından Sayfa metin 6 olarak derl C. 1. Mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR
OLDUĞUNA,

2. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

Ç. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

D. Diğer ihlal iddialarının İNCELENMESİNE GEREK OLMADIĞINA,

E. Kararın bir örneğinin mahkemeye erişim hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere ekli listenin (D) sütununda gösterilen mahkemelere GÖNDERİLMESİNE,

F. Talepte bulunan başvurucuların tazminat taleplerinin REDDİNE,

G. Ekli listenin (E) sütununda belirtilen harçlar ile (F) sütununda belirtilen vekâlet ücretlerinin tabloda gösterildiği şekliyle başvuruculara ÖDENMESİNE,

Ğ. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurucuların Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

H. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 6/5/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Kaynak: Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası (kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr) — savun.av.tr tarafından Sayfa metin 7 olarak derl